

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

Протокол № 5 від 21.02. 2018 р.

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

ПЕДАГОГІЧНА ЕРГОНОМІКА В СИСТЕМІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Підготовки магістра

Спеціальності 012 Дошкільна освіта

освітньої програми Дошкільна освіта

Програма навчальної дисципліни «Педагогічна ергономіка в системі дошкільної освіти» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 012 Дошкільна освіта, за освітньою програмою Дошкільна освіта

Розробник: В.Ф. Сергєєва, кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензент: Н.І. Корпач, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки вищої школи та соціальної роботи

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри педагогіки

протокол № 8 від 22.01 2018 р.

Завідувач кафедри: (І.О. Смолук)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету педагогічної освіти та соціальної роботи

протокол № 5 від 02 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету (В.З. Антонюк)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта 012 Дошкільна освіта о/п Дошкільна освіта Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 135 / 4,5		Рік навчання 1
		Семестр 10-ий (1)
		Лекції 22 год.
		Практичні 22 год. Лабораторні - Індивідуальні -
		Самостійна робота 81 год.
ІНДЗ: €		Консультації 10 год.
		Форма контролю: залік

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта 012 Дошкільна освіта о/п Дошкільна освіта Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 135 / 4,5		Рік навчання 1
		Семестр 12-й (2)
		Лекцій 8 год.
		Практичні 8 год.
		Лабораторні - Індивідуальні -
ІНДЗ: €		Самостійна робота 101 год.
		Консультації 18 год.
		Форма контролю: залік

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Одним із навчальних предметів серед інших, які вивчають студенти під час навчання в магістратурі спеціальності 012 Дошкільна освіта, є курс «Педагогічна ергономіка в системі дошкільної освіти». Навчальний курс «Педагогічна ергономіка в системі дошкільної освіти» тісно пов'язаний із педагогікою, дошкільною педагогікою, психологією, методиками дошкільної освіти, фізіологією й має за мету формування компетентності студентів у галузі педагогічної ергономіки як

міждисциплінарної галузі наукового знання та практичної готовності до здійснення професійних функцій у сфері педагогічної діяльності в галузі дошкільної освіти. Мета, передусім, визначає такі основні завдання вивчення дисципліни «Педагогічна ергономіка в системі дошкільної освіти»: ознайомлення із завданнями і призначенням педагогічної ергономіки як науки; удосконалення та проектування таких матеріальних засобів і умов навчання, які максимально задовольнятимуть потреби педагогічного, тренувального, оздоровчого та реабілітаційного процесів; оптимізація діяльності вихователя та дітей дошкільного віку шляхом пристосування до неї матеріальних засобів і умов навчально-виховного, оздоровчого та реабілітаційного процесів; поглиблення знань із психолого-педагогічних основ ергономізації освітнього та оздоровчого процесів; формування в здобувачів вищої освіти вмінь і навичок дослідження особливостей трудової діяльності учасників освітнього процесу; розвиток та поглиблення загальних уявлень про шляхи і перспективи ергономізації дошкільної освіти; формування бази знань, умінь і навичок, необхідних для кваліфікованого та ефективного використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховному, оздоровчому та реабілітаційному процесах; розвиток уміння самостійно опановувати та раціонально використовувати програмні засоби різного призначення, цілеспрямовано шукати й систематизувати інформацію, що стосується педагогічної, оздоровчої та реабілітаційної діяльності.

Починаючи вивчати курс, студенти ознайомлюються із загальними засадами ергономіки, теоретико-методологічними основами педагогічної ергономіки та ергономічною організацією функціонального простору освітнього закладу. Основне завдання викладання курсу полягає в тому, щоб надати студентам цілісну картину педагогічної ергономіки як науки й навчального предмета.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Професійна компетентність фахівця з дошкільної освіти – це відносно стала структура професійної самосвідомості й інтегральна характеристика діяльності фахівця, яка полягає у володінні ним достатнім обсягом фахових знань, умінь та навичок, професійно значущими особистісними якостями і вміннями, що забезпечують успішне виконання професійних функцій у соціально визнаній і зафіксованій суспільством сфері дошкільної освіти.

Результатами вивчення дисципліни мають стати такі сформовані в здобувачів вищої освіти професійні компетентності:

загальні, що мають універсальний характер, не прив'язаний до предметної діяльності:

- здатність до особистісної й професійної самоактуалізації й самореалізації в професійному середовищі на засадах високої світоглядно-методологічної культури, цілісного осягнення генезису освіти як інституту в історичному контексті, національних аспектів філософії освіти;

- готовність до встановлення співвідношення ролі науки в розвитку цивілізації,

цінності наукової раціональності та її історичних типів, знання структури, форм і методів наукового пізнання, їхньої еволюції тощо;

- здатність до пошуку, обробки й використання інформації в складних інформаційних системах, її інтерпретації та використання з професійною метою;

- здатність вільно орієнтуватися в стрімкому потоці наукової інформації, вести особистий науковий пошук;

- готовність оцінювати та коректувати безпеку педагогічного процесу, забезпечувати заходи з охорони праці в процесі роботи за фахом, проводити аналіз умов праці за показниками чинників виробничого середовища, виявляти потенційні джерела небезпечних і шкідливих явищ, причини виробничого травматизму, професійних захворювань;

- здатність вільно орієнтуватися в теоретичних та практичних аспектах педагогічної та ергономічної науки, критеріях та рівнях професіоналізму фахівця тощо;

- здатність ставити мету й формулювати завдання, пов'язані з реалізацією власної соціально-професійної діяльності, адекватно оцінювати процес і результати діяльності дітей, їхні потенційні можливості;

- готовність майбутнього фахівця з дошкільної освіти до постійної самоактуалізації, мотивації високих досягнень, прагнення високих професійних результатів, життєвих успіхів;

- готовність самостійно освоювати нові науково-педагогічні та оздоровчі теорії;

- здатність до креативного мислення, набуття гнучкого образу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати педагогічні проблеми, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових компетенцій у галузі освіти та здоров'я людини;

- здатність до наукового аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів;

- готовність до організації дослідно-експериментальної та дослідницької роботи у сфері освіти та здоров'я людини, апробації та представлення її результатів у публікаціях.

Спеціальні або фахові, які визначають профіль освітньої програми та кваліфікацію випускника.:

- готовність майбутнього фахівця з дошкільної освіти до організації валеонасиченого простору навчального закладу;

- здатність обґрунтовувати та мотивувати вагому роль педагогічної ергономіки в розвитку людини і підготовці фахівця дошкільної освіти на основі концепцій здоров'яформування та здоров'язбереження, застосовувати на практиці систему здоров'язбережувальних умінь і навичок, які забезпечують розвиток і вдосконалення психофізичних здібностей і якостей, дозволяють набути досвіду використання фізично-спортивної діяльності для досягнення життєвих і професійних цілей.

- готовність до формування ціннісного ставлення до особистості, комплексного розуміння функціонування організму учасників педагогічного процесу

в навчальному середовищі та свідомого застосування способів проектування оптимальних умов навчання і виховання суб'єктів освітнього процесу;

- здатність до дослідження особливостей трудової діяльності учасників педагогічного процесу;

- здатність до гуманізації освітнього процесу на основі врахування функціональних можливостей його учасників; забезпечення пріоритету загальнолюдських цінностей, гармонії відносин людини і навколишнього середовища, суспільства і природи;

- готовність до створення валеонасиченого освітнього середовища, що відповідає фізичним, фізіологічним, психологічним можливостям і особливостям навчальної діяльності його учасників;

- готовність до створення такого психологічного клімату в навчальному закладі, який запобігає стресовим станам і перевантаженню учасників педагогічного процесу, сприяє розвитку міжособистісних стосунків, співробітництва, шанобливих відносин між ними;

- готовність до вдосконалення та проектування таких матеріальних засобів і умов освітнього процесу, які максимально задовольнятимуть його потреби;

- готовність до оптимізації навчальної діяльності учасників педагогічного процесу шляхом пристосування до неї матеріальних засобів і умов освітнього процесу;

- здатність до формування готовності здобувачів вищої освіти до творчого використання ергономічних знань та професійного самоздійснення;

- готовність здобувачів вищої освіти до творчого використання ергономічних знань, орієнтованих на стимулювання учасників педагогічного процесу до критичного мислення, ініціативності, винахідливості, рішучості, до втілення своїх здібностей та їх реалізації у вирішенні низки творчих завдань ергономічного характеру;

- готовність до самоуправління часом, цілями, до самодіагностики особистісних якостей і можливостей, самоаналізу власної діяльності, до опанування методами передбачення й запобігання конфліктів, підвищення стресостійкості;

- готовність до збереження здоров'я та розвитку особистості всіх учасників педагогічного процесу;

- здатність здійснювати оцінку, консультувати та надавати рекомендації з питань ергономізації навчального середовища;

- готовність до створення комфортного середовища навчального, оздоровчого або реабілітаційного закладів, спрямованого на підтримку оптимальної динаміки працездатності, покращення фізичного і психологічного самопочуття, збереження здоров'я учасників педагогічного процесу.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна програма курсу розрахована на 135 годин (упродовж 10 семестру)

для денної форми навчання, упродовж 12 семестру для заочної форми навчання). Із них для денної форми навчання: лекцій – 22 години, практичних занять – 22 години, самостійної роботи – 81 година, консультацій – 10 годин; для заочної форми навчання: лекцій – 8 годин, практичних занять – 8 годин, самостійної роботи – 101 година, консультацій – 18 годин.

Видом контролю є залік. На вивчення дисципліни за вимогами кредитномодульної системи відводиться 4,5 кредити ECTS.

Проблематика науковості теорії педагогічної ергономіки (педагогічна ергономіка - це сума наукових знань про дійсність, теоретично систематизована людством) лежить в основі першого змістовного модуля «Педагогічна ергономіка як галузь педагогіки» навчальної програми з курсу «Педагогічна ергономіка в системі дошкільної освіти». Другий змістовний модуль «Ергономічний підхід до організації навчально-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі» охоплює такі теми, як: ергономічні особливості різних видів діяльності дітей дошкільного віку, забезпечення сприятливих ергономіко-педагогічних умов перебування дошкільників у днз, кольорове оформлення інтер'єрів дошкільних навчальних закладів, дидактичні засоби створення комфортного навчально-виховного середовища, ергономічні вимоги до засобів навчальної, ігрової, трудової діяльності дітей та їхнього оздоровлення, ергономічні основи організації місця дитини дошкільного віку. Також приділяється увага такій важливій на сьогодні проблемі, як ергономічні вимоги до організації роботи дитини дошкільного віку за комп'ютером.

Таблиця 2

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Педагогічна ергономіка як галузь педагогіки					
Тема 1. Ергономіка та її місце в системі наук	10	2	2	6	
Тема 2. Теоретико-методологічні основи педагогічної ергономіки	12	2	2	7	1
Тема 3. Ергономічна організація функціонального простору в дошкільному навчальному закладі.	13	2	2	8	1
Тема 4. Види інформаційно-освітнього й виховного впливу на дитину дошкільного віку	13	2	2	8	1
Тема 5. Основні інформаційні канали організму дитини	13	2	2	8	1
Разом за модулем 1	61	10	10	37	4

Змістовий модуль 2. Ергономічний підхід до організації навчально-виховного процесу у дошкільному навчальному закладі					
Тема 6. Ергономічні особливості розумової діяльності дітей дошкільного віку	13	2	2	8	1
Тема 7. Забезпечення сприятливих ергономіко-педагогічних умов різних видів діяльності дітей дошкільного віку	13	2	2	8	1
Тема 8. Кольорове оформлення інтер'єрів дошкільних навчальних закладів	13	2	2	8	1
Тема 9. Дидактичні та технологічні засоби створення комфортного навчально-виховного середовища	13	2	2	8	1
Тема 10. Ергономічні основи організації ігрового та навчального місця вихованця та вихователя	11	2	2	6	1
Тема 11. Ергономічний аспект організації роботи дітей дошкільного віку за комп'ютером	11	2	2	6	1
Разом за модулем 2	74	12	12	44	6
Всього годин:	135	22	22	81	10

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Педагогічна ергономіка як галузь педагогіки					
Тема 1. Ергономіка та її місце в системі наук	11	2		8	1
Тема 2. Теоретико-методологічні основи педагогічної ергономіки	14		2	10	2
Тема 3. Ергономічна організація функціонального простору в дошкільному навчальному закладі.	12	2		8	2
Тема 4. Види інформаційно-освітнього й виховного впливу на дитину дошкільного віку	14		2	10	2
Тема 5. Основні інформаційні канали організму дитини	12			10	2

Разом за модулем 1	63	4	4	46	9
Змістовий модуль 2. Ергономічний підхід до організації навчально-виховного процесу у дошкільному навчальному закладі					
Тема 6. Ергономічні особливості розумової діяльності дітей дошкільного віку	14		2	10	2
Тема 7. Забезпечення сприятливих ергономіко-педагогічних умов різних видів діяльності дітей дошкільного віку	12			10	2
Тема 8. Кольорове оформлення інтер'єрів дошкільних навчальних закладів	11	2		8	1
Тема 9. Дидактичні та технологічні засоби створення комфортного навчально-виховного середовища	11	2		8	1
Тема 10. Ергономічні основи організації ігрового та навчального місця вихованця та вихователя	14		2	10	2
Тема 11. Ергономічний аспект організації роботи дітей дошкільного віку за комп'ютером	10			9	1
Разом за модулем 2	72	4	4	56	9
Всього годин:	135	8	8	101	18

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Самостійна робота студентів передбачає:

I. Підготовку до практичних занять:

☐ Пошук джерел інформації по темі семінарського заняття в друкованому вигляді (монографії, науково-популярні видання, наукові та популярні статті) – в бібліотеках та в електронному вигляді – в мережі INTERNET та на електронних носіях (CD, DVD).

☐ Розширення кола використовуваних джерел: використання науково популярних фільмів, телепередач, аудіо записів, художніх фільмів – з обов'язковим записом на електронні носії та анутованням щодо змісту і можливостей використання.

☐ Складання конспектів (з дотриманням правил конспектування та чіткими посиланнями на літературу), структурних схем по темі семінарського заняття.

II. Опрацювання тих питань теми, що не висвітлювалися в лекціях та не опрацьовувалися на практичних заняттях. □ на вимогу викладача – у формі детального конспекту першоджерела чи реферативного повідомлення, що містить аналіз ступеня висвітлення певного питання в підручниках та наукових дослідженнях.

III. Виконання і захист розрахункових робіт по створенню ергономічного середовища.

Самостійна робота розглядається нами як умова стимулювання активної навчально-пізнавальної діяльності студента, майбутнього фахівця з дошкільної освіти. В основу завдань, що винесені для самостійного виконання, було покладено принцип творчості й самостійності в навчанні, який не просто додається до чинних принципів навчання у вищій школі, а стає дедалі домінуючим.

При розробці завдань було враховано те, що самостійна робота здобувачів із дисципліни під час аудиторних занять та в позааудиторний час спрямована на стимулювання, по-перше, теоретичного узагальнення знань щодо ергономіко-педагогічних технологій, по-друге, на набуття практичних умінь і навичок теоретичного узагальнення знань для фахівця з дошкільної освіти з використання можливостей ергономіко-педагогічної роботи. Зміст самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Педагогічна ергономіка в системі дошкільної освіти» визначається навчальною програмою дисципліни, інструктивно-методичними матеріалами до практичних занять, пакетом контрольних завдань для перевірки результатів навчання. Самостійна робота студентів забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених програмою навчальної дисципліни, а саме: підручниками, навчальними та методичними посібниками, опорним конспектом лекцій тощо. Для виконання самостійної роботи студентам також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна і періодична література. Ключовим моментом системного стимулювання самостійної навчально-дослідної роботи має стати опора на потреби і бажання студентів: можливість самому розподіляти свій час і розпоряджатися ним; обирати порядок виконання навчальних вправ; мати право обирати такі форми і види самостійної роботи, які б давали можливість найбільш ефективно і творчо вирішувати навчальні завдання та реалізувати освітню мету.

Виходячи з основної мети курсу, завдання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Педагогічна ергономіка в системі дошкільної освіти» передбачали роботу з першоджерелами, реферування та складання структурно-логічних схем, таблиць із тем, що вивчаються; підготовку мультимедійних презентацій, проєктів; складання пам'яток щодо ергономічних вимог облаштування навчально-виховного середовища, безпечної навчальної або ігрової діяльності тощо; підбір уривків з наукових текстів до певної проблеми, що розглядається на практичному занятті; відповіді на запитання та завдання для самостійного контролю та самоперевірки.

№ з/п	Тема і завдання до самостійної роботи студентів	Кількість годин Денна/заочна
-------	---	---------------------------------

1.	Тема: «Ергономіка та її місце в системі наук» <i>Виконайте такі завдання:</i> 1. Підготуйтеся до практичного заняття. 2. Складіть таблицю, у якій відобразить становлення ергономічної науки. 3. Прослідкуйте внутрішні зв'язки і складіть опорну схему, ілюструючи міждисциплінарні зв'язки педагогічної ергономіки. 4. Підберіть уривки з наукових текстів до проблеми, що розглядається на практичному занятті. 5. Охарактеризуйте особливості сучасного етапу ергономічних досліджень, їхню загальну спрямованість. 6. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i> 1. Що стало передумовою виникнення ергономіки? 2. Назвіть історичні передумови термінологічного становлення науки «ергономіка». 3. Охарактеризуйте основні етапи становлення ергономіки. 4. Яким чином діє система ергономічного забезпечення в Україні? 5. Назвіть пріоритетні напрямки ергономіки в галузі наукових досліджень на сучасному етапі її розвитку. 6. Дайте визначення понять «фізична ергономіка», «когнітивна ергономіка», «організаційна ергономіка». 7. Охарактеризуйте предмет, об'єкт, мету і завдання ергономіки. 8. Сформулюйте сутність основних та специфічних принципів ергономіки. 9. Назвіть та охарактеризуйте основні ергономічні показники трудового процесу людини. 10. Розкрийте зв'язки ергономіки з іншими галузями науки?	6 / 8
2.	Тема: «Теоретико-методологічні основи педагогічної ергономіки»	7 / 10

Виконайте такі завдання:

1. Підготуйтеся до практичного заняття.
2. Підберіть уривки з наукових текстів до ї проблеми, що розглядається на практичному занятті.
3. Підготувати детальний конспект періоджерела, що містить аналіз ступеня висвітлення наступного питання в підручниках та наукових дослідженнях: «Методи досліджень у педагогічній ергономії».
4. Підготувати реферативне повідомлення, що містить аналіз ступеня висвітлення наступного питання в підручниках та наукових дослідженнях: «Ергономічні особливості застосування технічних засобів у навчально-виховному процесі».
5. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається.

Дайте розгорнуті відповіді на запитання:

1. Чому ергономічні дослідження у педагогіці у наш час набули актуальності?
2. Назвіть відомих радянських учених, які зробили значний внесок у зародження педагогічної ергономіки.
3. Яким чином відбувалося зародження «ергономіки в освіті» в інших країнах Світу?
4. Які сучасні напрямки досліджень з педагогічної ергономіки Ви знаєте?
5. Визначте предмет, об'єкт, мету і завдання педагогічної ергономіки.
6. Назвіть та охарактеризуйте основні педагогічні та ергономічні принципи організації навчально-виховного процесу.
7. Що передбачає системний підхід і комплексність у педагогічній ергономії?
8. Чому педагогічна ергономіка є міждисциплінарним комплексом інтегрованих знань про навчально-виховну діяльність учня?
9. Наведіть приклади порушення ергономічних вимог у сучасній шкільній освіті.

3.	Тема: «Ергономічна організація функціонального простору в дошкільному навчальному закладі»	8 / 8
	<i>Виконайте такі завдання:</i> 1. Підготуйтеся до практичного заняття. 2. Підібрати уривки з наукових текстів до певної проблеми, що розглядається на практичному занятті. 3. Підготувати детальний конспект першоджерела, що містить аналіз ступеня висвітлення наступного питання в підручниках та наукових дослідженнях: «Ергономічне забезпечення інформаційно-предметного середовища групової кімнати у дошкільному навчальному закладі». 4. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i> 1. Охарактеризуйте поняття «середовище» та назвіть основні типи його факторів. 2. З чого складається навчальне середовище в ергономічному розумінні? 3. Проаналізуйте основні групи чинників навчального середовища. 4. Порівняйте різні типи навчального середовища за характером впливу на суб'єктів освітнього процесу. 5. Чому одним із компонентів педагогічної ергономіки ряд науковців виділяє інформаційно-предметне середовище? 6. Визначте основні елементи інформаційно-предметного середовища групової кімнати. 7. Назвіть та охарактеризуйте основні вимоги до інформаційно-предметного середовища навчально-виховного простору. 8. Розкрийте сутність санітарних правил та норм організації навчально-виховного середовища у дошкільному навчальному закладі.	
4.	Тема: «Види інформаційно-освітнього й виховного впливу на дитину дошкільного віку» <i>Виконайте такі завдання:</i> 1. Підготуйтеся до практичного заняття.	8 / 10

	- Підібрати уривки з наукових текстів до певної проблеми, що розглядається на практичному занятті. - Підготувати детальний конспект першоджерела, що містить аналіз ступеня висвітлення наступного питання в підручниках та наукових дослідженнях: «Педагогічна інформація та етапи її засвоєння». - Підготувати реферативне повідомлення, що містить аналіз ступеня висвітлення наступного питання в підручниках та наукових дослідженнях: «Психофізіологічний компонент навчального процесу». - Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i> - Які показники аналізаторів мають найбільше значення з позицій ергономіки? - Проаналізуйте основні інформаційні характеристики зорового аналізатора людини. - Проаналізуйте основні інформаційні характеристики слухового аналізатора людини. - Проаналізуйте основні інформаційні характеристики шкірного та рухового аналізатора людини. - Визначте вимоги до фізіолого-інформаційних можливостей аналізаторів учнів з метою розробки оптимального використання останніх. - Назвіть ергономічні вимоги до педагогічної інформації для зорового сприймання; для слухового сприймання; для тактильного сприймання; для кінетичного сприймання.	
5.	Тема: «Основні інформаційні канали організму дитини» <i>Виконайте такі завдання:</i> - Підготуйтеся до практичного заняття. - Підібрати уривки з наукових текстів до певної проблеми, що розглядається на практичному занятті. - Підготувати детальний конспект	8 / 10

	першоджерела, що містить аналіз ступеня висвітлення наступного питання в підручниках та наукових дослідженнях: «Чотири специфічних дитячих типи нервової системи за М.І. Красногорським». 4. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i> 1. Які проблеми в фізіології ВНД викликають найбільший інтерес з точки зору педагогічної ергономіки? 2. Наведіть конкретні приклади утворення у дитини умовного рефлексу другого порядку при підкріпленні лише умовним подразником. 3. Назвіть подразники, які найшвидше спричиняють утворення умовних рефлексів. 4. Що являє собою гальмування як стадія нервового процесу? 5. Обґрунтуйте значення кожного із типів внутрішнього гальмування у навчально-виховному процесі. 6. Що таке динамічний стереотип? Поясніть, чи можливе переформування динамічного стереотипу у дітей дошкільного віку? 7. Дайте характеристику дитячих типів нервової системи за М.І. Красногорським. 8. Охарактеризуйте теорію функціональних систем організму людини за П.К. Анохіним. 9. Назвіть складові аферентного синтезу та визначте функції кожної із них. 10. Опишіть механізм акцентора результату дій. Чим він відрізняється від динамічного стереотипу?	
6.	Тема: «Ергономічні особливості розумової діяльності дітей дошкільного віку» <i>Виконайте такі завдання:</i> 1. Підготуйтеся до практичного заняття. 2. Зобразіть динаміку працездатності дітей старшого дошкільного віку у вигляді кривої нормального розподілу. 3. Підберіть уривки з наукових текстів до певної проблеми, що розглядається на практичному	8 / 10

	занятті. 4. Підготувати детальний конспект першоджерела, що містить аналіз ступеня висвітлення наступного питання в підручниках та наукових дослідженнях: «Рационалізація режимів праці та відпочинку у навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу». 5. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i> 1. Розкрийте значення понять «функціональний стан» та «функціональний комфорт». 2. Що таке працездатність? Назвіть особистісні та організаційні чинники, що впливають на працездатність учнів. 3. Охарактеризуйте основні фази працездатності школяра. 4. Проаналізуйте динаміку працездатності учнів протягом уроку, дня, тижня і навчального року. 5. Поясніть, чим відрізняються явища втоми і стомлюваності? Назвіть ознаки цих явищ. 6. Як змінюються зовнішні ознаки діяльності (увага, поза, рухи, інтерес) учня початкових класів при незначній, значній та різкій утомі? 7. Розгляньте засоби і методи профілактики втоми молодших школярів. 8. Визначте ознаки стану монотонності. У чому полягає профілактика цього стану в навчальному процесі? 9. Розкрийте зміст поняття «режим праці та відпочинку». Визначте критерії оцінювання режиму праці та відпочинку школярів під час навчального дня.	
7.	Тема: «Забезпечення сприятливих ергономіко-педагогічних умов різних видів діяльності дітей дошкільного віку» <i>Виконайте такі завдання:</i> 1. Підготуйтеся до практичного заняття. 2. Підібрати уривки з наукових текстів до певної	8 / 10

	проблеми, що розглядається на практичному занятті. 3. Підготувати реферативне повідомлення, що містить аналіз ступеня висвітлення наступного питання в підручниках та наукових дослідженнях: «Ергономічне забезпечення інформаційно-предметного середовища групової кімнати у дошкільному навчальному закладі». 4. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i> 1. Розкрийте зміст понять «умови діяльності дітей» та «ергономіко-педагогічні умови діяльності дітей». 2. Визначте вимоги до природного і штучного освітлення у навчально-виховних приміщеннях. 3. Опишіть вплив якості повітряного середовища на організм дитини. 4. Визначте вимоги до звукового наповнення приміщення групової кімнати для забезпечення оптимального сприймання дітьми навчально-виховної інформації. 5. Яку роль відіграють рослини в оздоровленні навчально-виховного середовища? 6. Проаналізуйте методичні умови різних видів діяльності дітей дошкільного віку. 7. Проаналізуйте психофізіологічні умови діяльності дітей. 8. У чому полягає естетичне вдосконалення навчально-виховного середовища? 9. Поясніть, яким чином «функціональна музика» впливає на працездатність дітей дошкільного віку?	
8.	Тема: «Кольорове оформлення інтер'єрів дошкільних навчальних закладів» <i>Виконайте такі завдання:</i> 1. Підготуйтеся до практичного заняття. 2. Підготувати проект, у якому відобразити своє бачення кольорового оформлення будь-якого спортивного або дошкільного навчального	8 / 8

	закладу (дитячої групи, холу, зали для ранків, спортивної зали, оздоровчо-реабілітаційного приміщення, площадки для ігор та дозвілля тощо). 3. Підберіть уривки з наукових текстів до проблеми, що розглядається на практичному занятті. 4. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i> 1. Визначте основні характеристики кольору. Що таке кольорознавство? 2. Яким чином діє колір на нервову систему людини? 3. Поясніть оптичну дію кольору на людину. 4. Опишіть психологічний вплив кольору на людину. 5. Яким чином сприймають кольори люди різних типів темпераменту? 6. Охарактеризуйте загальні принципи кольорового оформлення навчального середовища. 7. Яким повинно бути кольорове оформлення навчальних приміщень, актових залів, спортивних залів, шкільних коридорів та рекреацій? 8. Сформулюйте рекомендації з кольорового оформлення навчального обладнання.	
9.	Тема: «Дидактичні та технологічні засоби створення комфортного навчально-виховного середовища» <i>Виконайте такі завдання:</i> 1. Підготуйтеся до практичного заняття. 2. Складіть таблицю, у якій відобразіть ергономічні вимоги до дидактичних засобів створення комфортного навчально-виховного, оздоровчого середовища. 3. Підберіть уривки з наукових текстів до проблеми, що розглядається на практичному занятті; 4. Розгляньте та проаналізуйте щодо дотримання ергономічних вимог засоби навчання, які є на	8 / 8

	факультеті; 5. Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i> 1. Охарактеризуйте психологічні основи використання засобів наочності у навчальному процесі початкової школи. 2. У чому полягають фізіологічні механізми використання засобів наочності у навчальному процесі початкової школи? 3. Назвіть відомі вам класифікації засобів навчання. 4. Визначте загальні принципи навчання для створення шкільної системи засобів і технологій навчання за Т. Назаровою. 5. Які науково-педагогічні принципи використовуються для розробки системи засобів навчання? 6. Визначте загальні та спеціальні педагогіко-ергономічні вимоги до засобів навчання. 7. Які засоби навчання є натуральними об'єктами? Сформулюйте педагогіко-ергономічні вимоги до натуральних об'єктів. 8. Які Ви знаєте види моделей? Сформулюйте педагогіко-ергономічні вимоги до моделей. 9. Визначте педагогіко-ергономічні вимоги до звукових та екранних засобів навчання. 10. Визначте педагогіко-ергономічні вимоги до власне екранно-звукових засобів навчання. 11. Визначте педагогіко-ергономічні вимоги до різних видів друкованих засобів навчання, у тому числі до підручників. 12. Визначте педагогіко-ергономічні вимоги до дидактичних роздавальних карток, які застосовують при вивченні іноземної мови у початковій школі.	
10.	Тема: «Ергономічні основи організації ігрового та навчального місця виховання та вихователя» <i>Виконайте такі завдання:</i> 1. Підготуйтеся до практичного заняття. 2. Розгляньте та проаналізуйте дотримання ергономічних вимог до навчального	6 / 10

	приміщення, кабінетів та спортивних приміщень дошкільного навчального закладу або вишу. - Підберіть уривки з наукових текстів до проблеми, що розглядається на практичному занятті. - Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i> - У чому полягає сутність статичної і динамічної людської фізики. - Порівняйте поняття «положення тіла» і «робоча поза». - У чому полягають позитивні особливості положень «сидячи» та «стоячи»? - Чим відрізняються ергономічні розміри тіла дитини від класичних? Наведіть приклади. - Визначте ергономічне поняття «робоче місце»? Що таке «ігрове та навчальне місце дитини дошкільного віку»? - Проаналізуйте принципи та вимоги до раціональної організації ігрового та навчального місця дитини дошкільного віку. - Назвіть основні ергономічні вимоги до ігрового та навчального обладнання. - У чому полягають ергономічні вимоги до ігрового та навчального приміщення? - Які переваги має режим змінних місць діяльності дітей?	
11.	Тема: «Ергономічний аспект організації роботи дітей дошкільного віку за комп'ютером» <i>Виконайте такі завдання:</i> - Підготуйтеся до практичного заняття. - Складіть пам'ятки щодо безпечної роботи за комп'ютером окремо для дитини і батьків. - Підберіть уривки з наукових текстів до проблеми, що розглядається на практичному занятті. - Складіть термінологічний словник до теми, що розглядається. <i>Дайте розгорнуті відповіді на запитання:</i>	6/9

	1. Назвіть негативні наслідки тривалої роботи дітей за комп'ютером. 2. Яких вимог необхідно дотримуватися при комп'ютерному забезпеченні навчального процесу у дошкільному навчальному закладі? 3. Визначте ергономіко-гігієнічні вимоги до умов навколишнього середовища та організації робочих місць дітей під час роботи за комп'ютером. 4. Назвіть основні вимоги до роботи з монітором комп'ютера. 5. Назвіть основні вимоги до роботи з клавіатурою комп'ютера. 6. Поясніть, яке значення для дітей дошкільного віку має правильна конструкція робочого крісла? 7. Чим зумовлена світлотехнічна специфіка роботи за комп'ютером? 8. Сформулюйте вимоги до режиму праці за комп'ютером дітей-дошкільників різних вікових періодів. 9. Наведіть приклад вправ для очей при роботі за комп'ютером. 10. Обґрунтуйте межі сенсорного та інтелектуального навантаження у процесі комп'ютерної гри для дітей з позицій ергономічної науки.	
Разом		81 / 101

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Індивідуальне навчально-дослідне завдання є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студентів, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Педагогічна ергономіка в системі дошкільної освіти» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності. Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час

лекційних та практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ з курсу «Педагогічна ергономіка в системі дошкільної освіти»:

- конспект-презентація із теми (модуля) за заданим планом;
- конспект-презентація із теми (модуля) за планом, який студент розробив самостійно;
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис;
- конспект першоджерела (базового дослідження з педагогіки);
- повідомлення з теми, рекомендованої викладачем;
- повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття у педагогіці, аналіз інформації, самостійні дослідження;
- науково-психологічне дослідження у вигляді реферату (охоплює зміст навчального курсу).

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Педагогічна ергономіка в системі дошкільної освіти».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ за модуль – 10 балів.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ

Дисципліна складається з двох змістових модулів та її вивчення передбачає виконання ІНДЗ. Відтак підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- а) поточне оцінювання з відповідних тем (максимум 30 балів);
- б) виконання ІНДЗ, які зараховуються у поточний контроль (максимум 10 балів);
- в) модульні контрольні роботи (максимум 60 балів).

Таблиця 3

Поточний контроль (мах = 40 балів)											Модульний контроль (мах = 60 балів)			Загальна кількість балів
Модуль 1											Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	10	30	30	100
2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	2				

Система поточного й підсумкового контролю знань

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Педагогічна ергономіка в системі дошкільної освіти» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в

основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Реферативні дослідження, творчі завдання, конспекти-презентації, анотації прочитаної додаткової літератури, есе тощо, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ☐ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ☐ повний обсяг їх виконання;
- ☐ якість виконання навчальних завдань;
- ☐ самостійність виконання;
- ☐ творчий підхід у виконанні завдань;
- ☐ ініціативність у навчальній діяльності.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань, тестів або в режимі комп'ютерної діагностики.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Критерії оцінювання

90-100 балів («відмінно») ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

82-89, 75-81 балів («добре») ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. У відповіді студента наявні незначні помилки.

67-74, 66-60 балів («задовільно») ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх за допомогою викладача.

59-1 балів («незадовільно») виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що

зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентів, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Таблиця 6

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 – 81	Добре	
67 – 74	Задовільно	
60 – 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ананьев Б.Г. Особенности восприятия пространства у детей / Б.Г. Ананьев. – М. : Высш. шк., 1964. – 231 с. 2. Арихейм Р. Искусство и визуальное восприятие / Р. Арихейм. – М. : Архитектура-С, 2007. – 392 с.
2. Артамонова О. Предметно-пространственная среда: ее роль в развитии личности / О. Артамонова // Дошкольное воспитание. – 1995. – №4. – С. 12
3. Архангельская З.Е. Архитектура зданий бытового обслуживания / З. Е. Архангельская, С.С. Северина. – К. : Будівельник, 1983. – 80 с.
4. Архитектура, строительство, дизайн : учебник для студентов высших архитектурно-строительных учебных заведений / Под общ. ред. А.Г. Лазарева. – 3-е изд. – Ростов н/Д : Феникс, 2007. – 316 с.
5. Ауров В. В. Общественные здания : учеб. пособие для архит. и инж.-строит. спец. вузов / В.В. Ауров, Н.Н. Миловидов, Б.Я. Орловский, А.Н. Белкин. – М. : Высш. шк., 1987. – 128 с.
6. Белов А.А. Художественное проектирование / А.А. Белов, В.И. Коваленко, Л.Ф. Криничин. – М. : Стройиздат, 1979. – 320 с.
7. Бельтциг Г. Дитячі ігрові майданчики / Гунтер Бельтциг / Перекл. з нім. В. П. Гриньова. – К. : Будівельник, 1991. – 210 с.
8. Бойцов С.Ф. // Техническая эстетика. – 1983, – №7. – С. 14–16.
9. Бойчук А.В. Пространство дизайна / А.В. Бойчук. – Харьков : Нове слово, 2013. – 367 с.

10. Бондаренко А.К. Воспитание детей в игре : пособие для воспитателя детского сада / А.К. Бондаренко. – М. : Просвещение, 1979. – 138 с.
11. Бочелюк В. Й. Дозвілєзнавство : навч. посібник / В.Й. Бочелюк, В.В. Бочелюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.
12. Бреслав Г.Э. Цветопсихология и цветолечение для всех / Григорий Эммануилович Бреслав. – М., 1998. – 212 с.
13. Бунькина И.А. Системный метод благоустройства детских дворовых площадок и рекреационных территорий интеллектуальной направленности и повышенной комфортности : автореф. дис. канд. тех. н. : 18.00.04 / Илона Анатольевна Бунькина. – Москва, 2006. – 20 с.
14. Вовкотруб В. Ергономічний підхід до розвитку і створення засобів для навчального фізичного експерименту / В. Вовкотруб // Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. - 2015. - Вип. 8 (1).
15. Вовкотруб В.П. Ергономіка навчального експерименту. - Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2005. - 308 с.
16. Вовкотруб В.П. Ергономічні чинники розвитку навчального фізичного експерименту // Зб. наук. праць К.-Подільського університету. Вип. 9. Серія: Педагогіка. – К.-Подільський, 2003.- С. 138-140.
17. Волкотруб И.Т. Основы комбинаторики в художественном конструировании : навч. посіб. / И.Т. Волкотруб – К. : Вищ. шк., 1986. – 159 с. 36.
18. Воронкина Л.Б. Динамика развития личности в условиях развивающей среды / Л.Б. Воронкина // Дошкольное воспитание. – 2006. – № 5. – С. 10-11.
19. Выготский Л.С. Игра и ее роль в психологическом развитии ребенка // Вопросы психологии. – 1996. – № 6. – С. 11-15.
20. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Л.С. Выготский. – М. : Педагогика-Пресс, 1996. – 536 с.
21. Гайказова Р.Т. Оформление детских дошкольных учреждений / Р.Т. Гайказова, Г.Д. Кострикина. – М., 1974. – 186 с.
22. Галузяк, В.М. Педагогіка [Текст] : рек. МОН України як навч. посібник для студ. вищих пед. навч. закладів. / В.М. Галузяк, М.І. Сметанський, В.І. Шахов. – Вінниця : Державна картографічна фабрика, 2007. – 399.
23. Голобородько В.М. Ергономіка для дизайнерів : підручник / В.М. Голобородько. – Харків : ХДАДМ, 2012. – 378 с.
24. Грашин А.А. Дизайн детской предметно-развивающей среды / А.А. Грашин. – М. : Архитектура-С, 2008. – 296 с.
25. Григорьев А. Д. Проектирование. Детские игровые площадки : учеб. пособие / А.Д. Григорьев. – Магнитогорск : МаГУ, 2012. – 234 с.
26. Грицай М.О. Благоустрій ділянки дитячих ясел-садка / М.О. Грицай, В.О. Грицай. – К. : Будівельник, 1972. – 48 с.

27. Гуревич М. М. Цвет и его измерения / М.М. Гуревич. – Л. : Изд-во АН СССР, 1950. – 268 с.
28. Давидов В. В. К исследованию предметной среды для детей / В.В. Давидов // Техническая эстетика. – 1976. – № 3–4. – С. 4–6.
29. Даниленко В.Я. Дизайн / В.Я. Даниленко. – Х. : ХДАДМ, 2003. – 320 с.
30. Даниленко В.Я. Майбутнє європейського дизайну: Чехія, Польща, Україна / В.Я. Даниленко. – Харків : Колорит, 2007. – 197 с.
31. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття. – К., 1992.
32. Дизайн. Иллюстрированный словарь-справочник / Г.Б. Минервин [и др.]. Под общей редакцией Г.Б. Минервина и В.Т. Шимко. – М. : Архитектура-С, 2004. – 288 с.
33. Додонов Б.И. Гармоническое развитие и типологическое своеобразие личности / Б.И. Додонов // Психология формирования и развития личности. – М. : Наука, 1981. – С. 284–306.
34. Доман Г. Гармоничное развитие ребенка / Г. Доман. – М. : Аквариум, 1996. – 448 с.
35. Ернст Т.К. Принципи формування архітектурного середовища дитячих освітньо-виховних закладів : автореф. дис... канд. архітектури : 18.00.01 / Тетяна Каземирівна Ернст. – К., 2007. – 20 с.
36. Ерошина Г.Ф. Игровые площадки в городах / Г.Ф. Ерошина, М.А. Новиков // Техническая эстетика. – 1975. – № 2. – С. 19–21.
37. Ерошина Г.Ф. Мебель и игровое оборудование для детей дошкольного возраста. Обзор / Г. Ерошина, В. Ульянова // ВНИТЭ. Художественное конструирование за рубежом. – М., 1972. – Вып. 3. – 43 с.
38. Эстетика : навч. посіб. / М.П. Колесніков, О.В. Колеснікова, В.О. Лозовой. – К. : Хрінком Інтер, 2007. – 208 с.
39. Євтухова Т. А. Принцип творчості і самостійності в навчанні як умова ефективної самостійної роботи студентів у контексті Болонського процесу / Т. А. Євтухова, С. О. Омельченко // Гуманізація навчально-виховного процесу: науково-методичний збірник. – Вип. 31. – Слов'янськ, 2006. – С. 21 – 25.
40. Закон України «Про охорону дитинства» // Відомості Верховної Ради. – 2001. – №30. – С. 142.
41. Зацепина М. Б. Досуговая деятельность детей 3–7 лет в детском саду / М.Б. Зацепина. – М., 2003. – 145 с.
42. Кадуріна А.О. Архітектурно-художні аспекти формування дитячих дошкільних закладів (на прикладі Одеси) : автореф. дис. ... канд. архітектури : 18.00.02 / Антоніна Олегівна Кадуріна; Київський національний ун-т будівництва і архітектури. – К., 2005. – 20 с.
43. Колодрубська О. Функціональні особливості та характерні риси сучасних дитячих майлаників / О. Колодрубська, Н. Бондарчук // Зб. наук. праць. – Х. : ХДАДМ, 2008. – Вип. 4–5. – С. 38–42.

44. Кравець В.Й. Цілі та засоби колористичного формотворення в архітектурі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. архіт. : спец. 18.00.01 «Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури» / В.Й. Кравець. – Київськ. держ. техн. ун-т. будівн. і архіт. – К., 1995. – 24 с.
45. Крижановская Н. Я. Формирование игровой среды для детей / Н.Я. Крижановская // Техническая эстетика. – 1976. – № 3–4. – С. 17–21.
46. Крижановская Н.Я. Основы ландшафтного дизайна : учебник / Н.Я. Крижановская. – Харьков : Изд-во «Константа», 2002. – 216 с.
47. Кузнецова І.О. До питання використання терміна «гра» в дизайні / І.О. Кузнецова, І.В. Дроболда // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв : зб. наук. праць. – Х. : ХДАДМ, 2011. – С. 10–11.
48. Локуцивская Г.Г. Проблема формирования ассортимента игрушек / Г. Г. Локуцивская // Техническая эстетика. – 1976. – № 7. – С. 6–7. 99.
49. Любимова Г.Н. О формообразовании предметно-пространственной среды для детей / Г.Н. Любимова // Техническая эстетика. – 1976. – № 3–4. – С. 1–4.
50. Мигаль С.П. Біоніка в дизайні просторово-предметного середовища : навч. посібник / С.П. Мигаль, І.А. Дида, Т.Є. Казанцева. – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2014. – 228 с.
51. Мироненко В. П. Архитектурная эргономика : учебник / В.П. Мироненко. – Белгород : Изд-во БГТУ, 2013. – 522 с.
52. Мироненко В. П. Эргономика в архитектуре / Виктор Павлович Мироненко. – М. : ВНИИТАГ, 1988. – 44 с.
53. Мироненко В.П. Эрго-дизайнерский подход к формированию архитектурной среды реабилитационных центров для детей с синдромом аутизма : монографія / В.П. Мироненко, О.В. Матвеева. – Белгород : Изд-во БГТУ, 2012. – 160 с.
54. Мунипов, В. М. Эргономика: человекоориентированное проектирование техники, программных средств и среды [Текст] : учебник / В. М. Мунипов, В. П. Зинченко. - М. : Логос, 2001. - 356 с. : ил. - (Пушкинская б-ка).
55. Назарова Т.О. Эргономический подход к оборудованию рабочих мест учителя и учащихся в химических лабораториях средних школ. АПН СССР. НИИ ШОТСО. - М., 1971. - 117 с.
56. Нестеренко В.П. Основы педагогической эргономики. Возрастная физиология и школьная гигиена / В.П. Нестеренко. – Вологда : ВГПИ, 1973. – 163 с.
57. Николаевская З.А. Садово-парковый ландшафт / З.А. Николаевская. – М. : Стройиздат, 1989. – 344 с.
58. Новоселова С.Л. Развивающая предметно-игровая среда / С.Л. Новоселова // Дошкольное воспитание. – 1998. – №4. – С. 4–7. 118.
59. Основы ергодизайну : навч. посіб. / В. О. Свірко [та ін.]. – К. : НАУ, 2011. – 300 с.
60. Основы педагогічної ергономіки: навч. посіб. / [Н. Д. Карапузова, Є. А. Зімниця, В. М. Помогайбо]. – К.: Акадеввидав, 2012. – 192 с.

61. От игровой площадки к пространству для игр // Белорус. филиал ВНИИТЭ. – Минск, 1974. – № 27. – 6 с. (ГПНТБ. Пер. 75/31077).
62. От устройства игровых площадок к созданию игровой среды // Харьковский филиал ВНИИТЭ. – Харьков, 1975. – № 47. – 5 с.
63. Пантелеев Г. Н. Еще раз о предметной среде для детей / Г.Н. Пантелеев // Техническая эстетика. – 1976. – № 7. – С. 11–13.
64. Пономарева Е.С. Цвет в интерьере / Е.С. Пономарева. – Минск : Высшая школа, 1984. – 206 с.
65. Поплавська, О. М. Ергономіка [Текст] : навч. посіб. / О. М. Поплавська. - К. : КНЕУ, 2006. - 320 с.
66. Психологический словарь / под ред. В.В. Давыдова, А.В. Запорожца, Б.Ф. Ломова. – М. : Педагогика, 1983. – 396 с.
67. Раннев В.Р. Интерьер : учеб. пособие для архит. спец. вузов / В.Р. Раннев. – М. : Высш. шк., 1987. – 232 с.
68. Руководство играми детей в дошкольном учреждении / Под ред. М.А. Васильевой. – М. : Просвещение, 1986. – 258 с.
69. Рунге В.Ф. Эргономика в дизайне среды : учеб. пособие / В.Ф. Рунге, Ю.П. Манусевич. – М. : Архитектура-С, 2005. – 327 с.
70. Сви́дерский В.М. Планировка и оборудование детских площадок / В.М. Сви́дерский. – К. : Гос. узд-во лит. по строительству и архитектуре УССР, 1962. – 54 с.
71. Серов Н.В. Светоцветовая терапия. Смысл и значение цвета: информация – цвет – интеллект / Николай Викторович Серов. – 2-е изд., перераб. – СПб. : Речь, 2002. – 160 с.
72. Скороходова А.В. Ергономічні особливості удосконалення внутрішніх архітектурних просторів : автореф. дис ... канд. архітектури : спец. 18.00.01 «Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури» / А.В. Скороходова. – Х., 2005. – 18 с.
73. Словник з дизайну і ергономіки. Термінологічний словник для фахівців з дизайну і ергономіки, інженерів, конструкторів, студентів ВНЗ / авт.-уклад. В.О. Свірка [та ін.]; під загальною ред. В.О. Свірка. – 2-ге вид., перер. і доп. – Харків : Видавництво НТМТ, 2009. – 131 с.
74. Трегуб Н.Є. Дизайн дитячих меблів-конструкторів / Н.Є. Трегуб // Традиції та новачі у вищій архітектурно-художній освіті : збірник наукових праць. – Харків : ХДАДМ, 2008. – № 1, 2, 3. – С. 349–356.
75. Федій О.А. Естетотерапія : навч. посібник / Ольга Андріївна Федій. – К. : ЦНЛ, 2007. – 256 с.
76. Філософський енциклопедичний словник. – К. : Абрис, 2002. – 742 с.
77. Фромм А. Азбука для родителей / А. Фромм. – Л., 1991. – 85 с.
78. Христюк Ю.С. Аспекти взаємодії системи «дитина – дитяче середовище – громадський простір» / Ю.С. Христюк // Вісник Харківської державної академії

дизайну і мистецтв : зб. наук. пр. / За ред. В.Я. Даниленка. – Харків : ХДАДМ, 2013. – С. 112–113. (Мистецтвознавство: №3).

79. Христюк Ю.С. Дитяче ігрове середовище в структурі громадських закладів як проектна необхідність / Юлія Сергіївна Христюк // Дизайн, архітектура, образотворче мистецтво : міжвідомчий науково-технічний збірник. – Полтава : Вид-во ПІЕП, 2012. – С. 52–56.
80. Христюк Ю.С. Ігрове середовище в громадському просторі як фактор соціалізації дітей / Юлія Сергіївна Христюк, Наталія Євгенівна Трегуб // Сучасні проблеми науки та освіти : матеріали XII Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції 27 квітня – 09 травня 2012 р. – Харків : Українська асоціація «Жінки в науці та 199 освіти», Харківський національний університет імені Каразіна, 2012. – С. 207.
81. Христюк Ю.С. Інтеграційна сутність дитячого та громадського середовища як елементів культури / Ю.С. Христюк // Студентський науковий вісник : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. – Луцьк : Луцький НТУ, 2013. – №10. – С. 100–103.
82. Христюк Ю.С. Конструктивно-технологічні фактори організації системи «дитина – середовище» / Ю.С. Христюк // Місце дизайну в промисловій політиці України : Всеукр. наук. конф., м. Черкаси, 20–21 квітня. – Черкаси : ЧДТУ, 2010. – С. 160–165.
83. Христюк Ю.С. Модульне компонування для дитячого ігрового середовища / Ю. С. Христюк // Вісник Прикарпатського Університету. Мистецтвознавство. 2012 – 2013. – Вип. 26–27. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет ім. Василя Стефаника, 2012–2013. – С. 359–363.
84. Христюк Ю.С. Основи дизайн-проектування дитячого простору : навчальний посібник для студентів спеціальності «Дизайн» денної та заочної форм навчання / Ю.С. Христюк, Н.В. Склиренко, Д.К. Авраменко. – Луцьк : Луцький НТУ, 2014. – 248 с. 171.
85. Христюк Ю.С. Особливості формування образного рішення інтер'єрів дитячих кімнат / Юлія Сергіївна Христюк // Всеукраїнська студентська науково-практична конференція, м. Харків, 27–29 квітня 2009 року. – Харків : Харківська державна академія дизайну і мистецтв, 2009. – Частина 4. – С. 145–151.
86. Христюк Ю.С. Парадигма культури у концептуальних напрямках формування дитячого ігрового середовища / Ю.С. Христюк // Теорія та практика дизайну : збірник наукових праць. – К. : Дія, 2015. – Вип. 7. – С. 271–275.
87. Христюк Ю.С. Питання класифікації дитячого ігрового середовища як об'єкта проектування / Ю.С. Христюк // Архітектура та екологія : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 17–19 листопада 2014 року). – К. : НАУ, 2014. – С. 294–296.

88. Христюк Ю.С. Функціонально-просторові основи організації інтер'єру дитячих кімнат в інтер'єрах житлового та громадського призначення / Ю.С. Христюк // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. – Харків, 2010. – № 1. – С. 70–72.

Список електронних публікацій (Інтернет-видань)

89. Вимоги безпеки до обладнання дитячих ігрових майданчиків [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uazakon.com/big/text427/pg4.htm>
90. Детские игровые комплексы [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ksil.com.ua/about/>
91. Дитяче ігрове обладнання «КСІЛ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ksil.ua>
92. Дитяче ігрове обладнання «Нові горизонти» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://newhorizons.com.ua/projects.php>.
93. Дитяче обладнання «БРАМА» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://detkin-dvor.com/>.
94. Дитяче та спортивне обладнання «Інтер-Атлетика» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://diso.interatletika.com/ukr/>.
95. Дитячі ігрові комплекси для інтелектуального розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=125431>
96. Дитячі спортивно-ігрові майданчики ООО «DOLPHIN» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ua.dolphin.biz.ua/29>.
97. Миняева А. Модульная система компоновки детских площадок / Анна Миняева [Електронний ресурс]. – Режим доступа: www.materinstvo.ru/art/1394/
98. Особливості колірної вибірки інтер'єрів дошкільних дитячих закладів / К.В. Глаголева, В.Г. Чернявський [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Prms/2/
99. Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 5.07.2004 р. № 848/2004 / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-2004-p>. – Назва з екрана.
100. Про поліпшення виховання, навчання, соціального захисту та матеріального забезпечення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 5.05.1994 р. № 226/1994 / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/226-94-%D0%BF>. – Назва з екрана.
101. Филимонова Ю. Вимоги безпеки до обладнання дитячих ігрових майданчиків / Юлия Филимонова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://developerov.net/artikles/>

Додаткова література

102. Духневич В.М. Психологічне благополуччя професіонала як умова його ефективної діяльності (на прикладі професії психолога): дисертація. — К, 2002. — 197 с.
103. Кияшко Л.А. Индивидуально-стилевые особенности проявления и коррекции профессиональных стереотипов при смене специальности: диссертация. — О., 1996. — 220 с.
104. Колюшко В.В. Психограмма как фактор совершенствования профориентации молодежи на рабочие специальности: диссертация. — К., 1988. — 154 с.
105. Корниенко А.А. Удовлетворенность трудом как психосоциальная детерминанта успешности научной деятельности: диссертация. — К, 2000. — 200 с.
106. Мерлин В.С. Очерки интегрального исследования индивидуальности. — М.: Педагогика, 1986. — 256 с.
107. Практикум по психологии профессиональной деятельности / Никифоров Г.С. и др. - СПб., 2000. - 304 с.
108. Професіограми і професіокarti основних професій: Метод, пос. Для працівників служби зайнятості. — Книга 4: Професіокarti професій сфери підприємництва та бізнесу. / Під ред. Василенко П.М. - К., 1997. - 114 с.
109. Професіограми і професіокarti професій: метод, пос. для працівників служби зайнятості.— Книга 6. / Укл. Синявський В.В.. — К, 2001. - 136 с. 9, 11. Психодіагностика в службі зайнятості: метод пос. / За ред. Синявського В.В, Яцишина О.О., — К, 1998. —132 с.
110. Психологія розвитку творчої особистості. - К.: ІЗМН, 1996. - 236 с.
111. Черемушкин А.Г. Воздействие циклов Солнечной системы на творческую продуктивность. - М.: Век книги, 2002. - 88 с.
112. Эргодизайн промышленных изделий и предметно-пространственной среды [Текст] : учеб. пособие для студ. вузов / под ред. : В. И. Кулайкина, Л. Д. Чайновой. - М. : Владос, 2009. - 311 с. : ил., 8 цв. ил. - Библиогр.: с. 306-311.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Сучасний стан ергономічної науки
2. Предмет ергономіки та її завдання
3. Ергономіка та її місце в системі наук
4. Зародження та розвиток ергономічних досліджень у педагогіці
5. Загальна характеристика педагогічної ергономіки
6. Методи досліджень у педагогічній ергономіці
7. Міждисциплінарні зв'язки педагогічної ергономіки
8. Загальні поняття про інформацію
9. Зовнішня інформаційна структура дитини дошкільного віку
10. Сутність педагогічної інформації
11. Поняття про апаратні можливості організму дитини
12. Психофізіологічний компонент навчально-виховного процесу

13. Загальна характеристика сенсорних систем
14. Ергономічні вимоги до інформаційних можливостей аналізаторів дітей
15. Умовно-рефлекторна діяльність людини
16. Основні типи вищої нервової діяльності дітей дошкільного віку
17. Інтегративна функція нервової системи людини
18. Сутність поняття «навчально-виховне» середовище» в ергономіці
19. Ергономічне забезпечення інформаційно-предметного середовища групової кімнати у дошкільному навчальному закладі
20. Санітарні правила та норми організації навчально-виховного середовища у дошкільному навчальному закладі
21. Вимоги до навчально-виховного приміщення групової кімнати
22. Вимоги до оснащення групової кімнати засобами навчання та навчальним обладнанням
23. Вимоги до розміщення та зберігання навчального-виховного устаткування
24. Сутність понять «функціональний стан» та «функціональний комфорт»
25. Динаміка працездатності дітей дошкільного віку
26. Профілактика втоми у навчальному процесі
27. Проблеми монотонності у навчально-виховному процесі
28. Рационалізація режимів праці та відпочинку у навчально-виховному процесі
29. Ергономічна сутність умов діяльності
30. Класифікація умов діяльності дітей дошкільного віку
31. Санітарно-гігієнічні умови діяльності
32. Методичні умови діяльності
33. Психофізіологічні умови діяльності
34. Естетичне наповнення діяльності
35. Основні характеристики кольору
36. Вплив кольору на організм людини
37. Фізіологічна дія кольору
38. Оптична дія кольору
39. Психологічна дія кольору
40. Сприймання кольорів залежно від темпераменту
41. Загальні принципи кольорового оформлення навчально-виховного середовища
42. Рекомендації з кольорового оформлення інтер'єрів дошкільних навчальних закладів
43. Кольорове оформлення навчально-виховних приміщень
44. Кольорове оформлення навчально-виховного обладнання
45. Кольорове оформлення інших приміщень дошкільного навчального закладу
46. Психологічні та фізіологічні основи використання засобів наочності у навчально-виховному процесі
47. Класифікації засобів навчання дітей дошкільного віку
48. Ергономічні вимоги до засобів навчання дітей дошкільного віку
50. Вимоги до натуральних об'єктів
51. Вимоги до моделей
52. Вимоги до екранно-звукових засобів навчання
53. Вимоги до друкованих засобів навчання
54. Вимоги до друкованої навчальної літератури
55. Статика та динаміка людського тіла

56. Положення тіла та робоча поза
57. Загальні вимоги до меблів для дітей дошкільного віку
58. Ергономічні особливості організації ігрового та навчального місця дитини дошкільного віку
59. Поняття про ігрове та навчальне місце дитини дошкільного віку
60. Основні ергономічні вимоги до навчального-виховного обладнання
61. Ергономічні вимоги до навчально-виховного приміщення
62. Режим змінних ігрових та навчальних місць дітей
63. Організаційно-педагогічні рекомендації щодо використання комп'ютера на заняттях з елементами інформатики в дошкільному навчальному закладі
64. Ергономіко-гігієнічні вимоги до умов навколишнього середовища та організації робочих місць дітей під час роботи за комп'ютером
65. Ергономіко-гігієнічні вимоги до роботи з основним обладнанням комп'ютера
66. Світлотехнічна специфіка роботи за комп'ютером
67. Вимоги до режиму праці дітей за комп'ютером
68. Ергономічний аспект комп'ютерної гри для дітей